

Att välja mellan Demokrati och undergång

Göteborg, den 9 nov. 2015.

Föredragshållaren **Elaine Scarrys** PowerPoint startade dock med titeln

Nuclear Weapons Make Democracy Impossible

Elaines bok: *Thermonuclear Monarchy, Choosing between Democracy and Doom* (Norton & Company, New York och London, 2014)

Brian Palmer medverkade vid inledning och frågestund. Föredraget var på engelska.

Fredsam arrangerar under 2015 en serie **Väga till fred**. Lokal: Mötesplats Göteborg, Södra Allégatan 1B, nära Järntorget

Detta referat är på svenska.

Scarry började med att ge några siffror på vad som händer även om bara "en hundradels procent" av världens innehav av kärnvapen används. 44 miljoner människor skulle dö inom några dagar eller en vecka och 1 miljard efter månader. Många skulle dö av svält. Här går inte att tala om självförsvar. Vi har givit upphov till en djävulsk skada. Människor, djur och natur är hotade. (Se vidare: slmk.se, Svenska läkare mot kärnvapens hemsida, min anmärkning.)

Folk i USA är inte medvetna om det faktum att USA har den starkaste arsenalen kärnvapen. De vet inte heller att i policyn ingår en förstaslagsanvändning. Det finns en bas utanför Glasgow. Viljan i Scotland att separera från England verkar till stor del ha att göra med just detta faktum, att här finns kärnvapen. En väldigt stor del av de unga röstade för separation. Detta stod dock inte i tidningarna. Gandhi sa: "Du kan väcka en människa som sover men inte en som låtsas att hon sover."

Kärnvapen finns där för att de ska kunna döda människor. Vi kan inte förhindra det som hände i Hiroshima och Nagasaki men vi kan förhindra att det händer igen.

Det finns idag en kärnvapenarsenal på 16 400 stridsspetsar. De är riktade mot städer över hela världen. Det finns i USA 14 u-båtar som bär kärnvapen. Var och en har en sprängkraft som motsvarar 4 000 Hiroshimabomber. De kan förstöra en hel kontinent. Efter Berlinmurens fall finns kärnvapen motsvarande 32 000 Hiroshimabomber. Nu är beslutat att 12 nya u-båtar för kärnvapen ska byggas.

Under Kubakrisen 1962 varnade USA för att kärnvapen skulle användas. Även vid andra tidpunkter har kärnvapenanvändning övervägts, t ex under Eisenhower 1954 och 1959. Flera andra presidenter har också övervägt användande utan att människor varit medvetna om det. Överväger man det nu? Donald Rumsfeld (tidigare försvarsminister i USA) har övervägt användande av taktiska kärnvapen.

Det är omöjligt att ha demokrati samtidigt som kärnvapen. Kärnvapen massakrerar människor och djur och beslutsfattandet sker inte demokratiskt.

Här berättar Scarry om sin metafor: Världens golv. Hon säger: Föreställ dig att det i våra hem finns luckor i golvet som kan öppnas så att vi faller. Det är presidenten som kan trycka på knappen och öppna luckorna. Du har ingen röst. Internationell lag förbjuder sådan skada på människor och jord.

USA utövar tryck på andra stater att följa deras politik. Det gäller också Sverige och Världslandsavtalet (avtalet om världslandsstöd till Nato).

NPT (Nonproliferation Treaty, Ickespridningsavtalet): När detta revideras talas det inte om kärnvapenmakternas kärnvapeninnehav utan bara om ickekärnvapenstaternas såsom Iran som ska förhindras att skaffa sig kärnvapen. Detta är inte i överensstämmelse med NPT.

Kärnvapen medför andlig skada. I USA är befolkningen försvagad. Kärnvapen finns för omedelbar avskjutning (on alert) och för att användas först. Till och med de få som känner till kärnvapenarsenalen säger att det inte går att eliminera kärnvapen. Det är klart att vi kan! Det finns kärnvapenfria zoner i hela den sydliga hemisfären. Detta är ett nord-sydproblem. Här visar Elaine en karta över kärnvapenfria zoner, länder med kärnvapen och länder som har något annat lands kärnvapen. Denna karta hittas lätt på Wikipedia (sök kärnvapenfria zoner på Google).

Det är oerhört enkelt att förbjuda kärnvapen jämfört med den globala uppvärmningen som är mycket svårare att komma åt (tillräckligt effektivt). Folket i USA skulle kunna använda sina grundlagsenliga rättigheter och internationell lag. Det sociala kontraktet med medborgarna är helt oförenligt med kärnvapnen.

Sedan kärnvapnen kom till har inte USA:s kongress deklarerat krig en enda gång. Detta gjordes 1812, 1846, 1898 och vid Första och Andra Världskrigen. När presidenten vill starta ett krig behöver hen försöka övertyga kongressen varför landet ska föra krig. I presidentens råd finns en hierarki men så är det inte i kongressen. Kommer frågan upp i kongressen måste argumenten utsättas för prövning. Människor kan göra motstånd, soldater kan strejka. Den ryska konstitutionen stipulerar att Duman måste godkänna att krig ska starta. Även Frankrike måste förklara krig (artikel 34) enligt konstitutionen. Samma sak gäller Irak.

FRÅGESTUND

Brian Palmer: Så få män som kan besluta. Medkänsla med människor borde vara nog för att mobilisera oss men det har inte inträffat.

ES: När väl människor börjar handla, vara emot det här kommer de att se hur totalt galet detta är. Man måste inse det ovärdiga missbruket av mänskliga rättigheter och se att kärnvapen är rasistiska vapen.

Publiken: Den här föreställningen om rätten till självförsvaret ger upphov till det militära systemet.

ES: Detta är patriarkatet. Miljarder dollar spenderas på självförsvaret. Det är inte aggressivitet som gör att barn och vuxna dödas. Hur kan kärnvapen innebära ett försvar? En biljon dollar kommer att under de närmaste 20 åren spenderas på utveckling av kärnvapnen.

GW: Varför älskar de bomben? I Frankrike och Indien handlar det om nationell status. I Ryssland handlar det om att ha en militär likvärdig med Nato eftersom deras konventionella försvar inte är i paritet med Natos. Men varför USA? Det handlar om rädsla. Vi kan komma att behöva dem. Det är också traditionen som säger att om du är stark är du säker.

ES: Kanske Obama skulle vilja nedrusta. Det är bara när ledarna pensioneras som de vågar byta ståndpunkt. Vi behöver människor som är i maktposition – och människor som känner dem som är i maktposition. Obama skulle vid det här laget ha kunnat handla om människor hade stått upp för förändring. Fönstret stängs när Obamas tid som president går ut.

Publiken: Det finns en idé att kärnvapen fungerar som avskräckning. Vad tänker du om det?

ES: Tag exemplet att ickekärnvapenstater skulle ha kärnvapen som avskräckning. Det fungerar ända till det inte gör det – och då är det för sent. (Det finns många exempel på tillbud, situationer som kunde ha resulterat i kärnvapenexplosion, även utvecklat till krig. Se filmen: ”Mannen som räddade världen”, nyligen visad på SVT.)

Publiken: Hur kan någon ens tro att det kan fungera. Det är så DUMT!

ES: När en gång kärnvapnen är eliminerade kommer man att förstå att de inte kunde vara bra för någon. I Vietnamkriget kunde tusentals soldater desertera. I ett kärnvapenkrig kommer det att vara för sent.

Publiken: Säg något om fredsrörelsen i USA.

ES: Den är svag nu. Hos oss demonstrerade ett hundratal personer från Boston medan tusentals japaner gjort det.

Publiken: Talar människor om drönarna?

ES: Ja, det talas mycket om drönarna. Pressen skriver mer om dem. Människor dödas och skadas. Kongressen har inte deklarerat krig.

Publiken: Vad tänker du om ICANs (International Campaign to Abolish Nuclear Weapons) arbete att få till stånd kärnvapenedrustning genom att lyfta det humanitära perspektivet?

ES: Det är ett mycket viktigt arbete, men kommer det att nå ut till folket?

Fråga: Varför skulle ett litet land som Nordkorea vilja ge upp sitt innehav av kärnvapen?

ES: I USA finns det inga tecken till att ge upp dem.

Fråga: Varför tycker man att man behöver så många, så mycket kraft?

ES: Varje vapen har som mål olika städer. Det är omöjligt för demokratiska institutioner att ha kontroll över dem. Massor av tillbud har skett. Kärnvapen går inte ihop med kontroll av de styrande. (Detta synsätt ligger bakom Scarrys titel på sin bok: ”Thermonuclear Monarchy” där monarki står för absolut monarki, envælde, min anmärkning.)

ME: Finns det något skäl att tro att det finns ekonomiska orsaker bakom?

ES: Ja, det finns starka skäl. Det finns människor som har kontrakt. Upplever forskarna inte dumheten i detta? Nej, jag tror inte det.

Palmer: Vad tycker du att vi i Sverige ska ta upp nu när det gäller medlemskap med Nato?

ES: (Jag har inte antecknat något svar på den frågan.) Här handlar det om mobbning i stor skala. Andra människor kan tala om det. Allt detta om de ryska gränserna. Om vi hade Kina vid våra gränser, hur skulle det vara? Om Nato tränar med er skulle de ens tala om att de hade kärnvapen?

Publiken: Hur tycker du vi ska tala till unga personer om kärnvapen. Vad kan jag göra?

ES: Låt oss tänka på vad som är moraliskt försvarbart. Det handlar om överlevnad och kvalitet på överlevnad.

Publiken: Göteborg har för 30 år sedan förklarat sig som kärnvapenfritt, inga skepp med kärnvapen får komma hit, men vi får inte veta om det ändå händer. Vi skulle kunna låta bli att bjuda in offentligt om de ej deklarerar att kärnvapen inte finns ombord.

ES: Att verkligen protestera!

Vid pennan

Karin Utas Carlsson